

Koalicja organizacji pozarządowych rozpoczyna 20 listopada 2015 roku **akcję społeczną „Mam to w BIPie!”** w odpowiedzi na **problem umieszczania na stronach internetowych instytucji publicznych (BIP) ważnych dokumentów w postaci nieprzeszukiwalnych skanów**, co uniemożliwia dostęp do tych informacji osobom niewidomym oraz utrudnia kontrolę społeczną tych instytucji.

mam to w
bipie!

W skład konsorcjum poza liderem – Fundacją Court Watch Polska, wchodzi także Fundacja Stańczyka, Fundacja Stabilo, Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych, Pomorska Fundacja Rozwoju, Kultury i Sztuki.

POMORSKA FUNDACJA ROZWOJU,
KULTURY I SZTUKI

Celem akcji jest monitoring i rzecznictwo udostępniania w Biuletynach Informacji Publicznej dokumentów w formatach **dostępnych także dla osób niewidzących**.

W pierwszym etapie projektu, który swoją inaugurację ma 20 listopada 2015 r., uruchomiona zostanie strona internetowa, dzięki której **każda osoba może pomóc** sprawdzając BIP wybranej gminy i przekazując nam informacje na temat dostępności umieszczonych w nim dokumentów. Gminy mają obowiązek zamieszczać na BIPach szereg dokumentów (m. in.

uchwały, budżet, program współpracy z organizacjami pozarządowymi, oświadczenia majątkowe). W ramach projektu sprawdzimy, czy określone dokumenty są udostępnione na BIPie i w jakim formacie. Projekt będzie prowadzony **za pomocą innowacyjnej metody crowdsourcingu** – czyli zaangażowaniu wielu wolontariuszy pracujących niezależnie i zdalnie. Dzięki temu chcemy osiągnąć szereg celów pobocznych:

- edukacja: nowi internauci dowiedzą się o istnieniu i celach funkcjonowania BIPów
- aktywizacja: narzędzie umożliwi każdemu monitorowanie BIPu jego własnej (bądź dowolnej innej) gminy. Szczególnie podkreślamy tu znaczenie możliwości monitorowania BIPu własnej gminy – monitoring pozwoli każdemu zaangażować się w podnoszenie jakości usług publicznych w miejscu w którym mieszka.

- sieciowanie: szereg organizacji prowadzących działania strażnicze na poziomie lokalnym otrzyma narzędzie pozwalające prowadzić systematyczny monitoring zagadnienia niniejszego projektu.

Z naszych obserwacji wynika, że część gmin publikuje dokumenty w sposób ograniczający możliwość ich odczytu i przetwarzania, np. **w formie skanów, zamiast publikować je w formatach otwartych**. Publikacja dokumentów w formatach ograniczających dostęp jest szczególnie uciążliwa dla osób niedowidzących i niewidomych. Taka sytuacja przedstawia również **problem dla dziennikarzy oraz organizacji strażniczych** (typu watchdog) – niemożliwe jest bowiem m.in. zaznaczenie tekstu i skopiowanie go, co skrajnie utrudnia pracę z dokumentami, przygotowywanie zestawień itp.

Podstawowym celem projektu jest uświadomienie samorządów lokalnych o wadze przedstawionego powyżej problemu i zapoczątkowanie zmiany w tym zakresie.

W etapie drugim przewidujemy działania rzecznicze mające na celu zmianę praktyki w opisanym obszarze.

Akcja prowadzona jest **pod honorowym patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich**.

Projekt realizowany jest przy wsparciu Szwajcarii w ramach programu współpracy z nowymi członkami UE.

Każda osoba może pomóc – poświęcając zaledwie kilka minut – sprawdzając wybraną gminę za pomocą strony internetowej www.mamtowbipie.pl

Dlaczego jest to ważne:

Mówi się, że informacja jest najcenniejszym towarem, jaki zna zglobalizowana gospodarka. Na tyle istotna, że do informacji o charakterze publicznym, zgodnie z prawem, każdy ma zapewniony dostęp na równych zasadach.

Polska w 2012 roku ratyfikowała Konwencję o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Art. 21 Konwencji zapewnia m.in., że "Państwa Strony podejmą wszelkie odpowiednie środki, aby osoby niepełnosprawne mogły korzystać z prawa do wolności wypowiedania się i wyrażania opinii, w tym wolności poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania informacji i poglądów, na zasadzie równości z innymi osobami i poprzez wszelkie formy komunikacji, według ich wyboru, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 niniejszej konwencji, między innymi poprzez:

(a) dostarczanie osobom niepełnosprawnym informacji przeznaczonych dla ogółu społeczeństwa, w dostępnych dla nich formach i technologiach, odpowiednio do różnych rodzajów niepełnosprawności, na czas i bez dodatkowych kosztów,

(b) akceptowanie i ułatwianie korzystania przez osoby niepełnosprawne w sprawach urzędowych z języków migowych, alfabetu Braille'a, komunikacji wspomagającej (augmentatywnej) i alternatywnej oraz wszelkich innych dostępnych środków, sposobów i form komunikowania się przez osoby niepełnosprawne, według ich wyboru[...]"

Ponadto, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, samorzady (i administracja publiczna w ogóle) miały do 31 maja czas do, by wprowadzić standard dostępności WCAG 2.0, który określa stopień dostępności, dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, właśnie np. osób niepełnosprawnych lub seniorów.

A jak jest w praktyce?

Z naszych doświadczeń wynika, że dalej na biuletynach informacji publicznej stosuje się skany dokumentów.

Nawet dla osób pełnosprawnych, skany są poważnym utrudnieniem – czytanie tabeli na 10000 wierszy w poszukiwaniu jednej linijki informacji, bez możliwości przeszukiwania, nie spełnia już technologicznych standardów. Oczywiście, kwestię progu dostępu dla obywateli, ich wygoda, nabiera zupełnie nowego znaczenia w kontekście obywateli niepełnosprawnych. Dla których często kwestia formatu, poprawnego przetwarzania maszynowego, nie jest kwestią wygody, tylko możliwości zapoznania się z dokumentem w ogóle. Skany dokumentów są dla osób niedowidzących i niewidomych całkowicie niedostępne – nie radzi sobie z nimi żaden program, są niezgodne z Konwencją i standardem WCAG 2.0.

Osoby niedowidzące i niewidome mogą sobie bardzo sprawnie radzić w internecie. Ale używanie nieprzeszukiwalnych skanów dokumentów sprawia, że zostają wykluczone, dana informacja – chociaż udostępniona w biuletynie informacji publicznej – pozostaje w dalszym ciągu nieosiągalna.

Ale ile gmin dokładnie stosuje skany? W jakiej części dokumentów? Postanowiliśmy to sprawdzić. A tam, gdzie są skany – zmienić.